

1

Dit boek begon in april 2007. Een gestoorde student, Seung-Hui Cho, schoot toen op een universiteit in Amerika tweeëndertig mensen dood en pleegde daarna zelfmoord. In een videoboodschap noemde hij zich een martelaar en vergeleek hij zich met de twee daders van Columbine.

God ja, *Columbine* – hoe zat dat ook alweer? Was dat niet een kleine tien jaar geleden geweest, een schietpartij door leerlingen op een *high school* in een welgestelde voorstad van Denver, in Colorado? Daar had ik eens een dag rondgelopen, en wat ik me vooral herinnerde was de frisse, zuivere lucht (het is daar een mijl boven de zeespiegel) waarin zo iets zwarts niet paste. Die jongens hadden minder slachtoffers gemaakt dan die Cho, maar toch schokkend veel; tussen de tien en twintig, dacht ik. Ook zij hadden aan het eind zelfmoord gepleegd. En hadden ze niet aan een paar kinderen gevraagd of ze in God geloofden, en degenen die Ja zeiden doodgeschoten?

Een van die jongens had een opvallende naam gehad, die ik zelfs nog wist: Dylan Klebold. Ik herinnerde me ook een gedachte, die nu weer opkwam: dat dat ‘Dylan’ zijn ouders extra zielig maakte – je noemt je kind zo in de hoop dat hij iets van waarde zal voortbrengen. Had hij zich ook niet laten meeslepen door die ander? Die had juist een heel gewone naam, maar die wist ik niet meer. Er was ook iets met een groepje alternatievelingen waar ze bij hoorden, die in lange zwarte jassen rondliepen en die de schietpartij hadden aangekondigd op hun website – de Trenchcoat Mafia, ook dat wist ik nog.

Het meest bizarre detail was ik pas later te weten gekomen, door *Bowling for Columbine*, de anti-wapendocumentaire van Michael Moore. Vóór ze naar school gingen om hun schietpartij te houden en zelfmoord te plegen, waren ze gaan bowlen. Wat moest ik me daarbij voorstellen? Hielden ze zo van bowlen dat ze dat nog eenmaal hadden willen doen? Was het een manier geweest om moed te verzamelen, een ritueel? Hadden ze echt gespeeld; had het ze kunnen schelen wie er won?

Hun zelfmoord vond ik griezelig omdat het een dubbele zelfmoord was – na de waanzin van het doodschieten van die kinderen was er dus een moment van kalme overweging geweest: nu doen we het.

Over een motief kon ik me niets herinneren. Ik nam aan dat ze gepest waren en hun woede gekoeld hadden op willekeurigen, net als Cho. Maar die was gek, die voelde zich door alles en iedereen geminacht en uitgestoten, en hij had zich teruggetrokken in een ondoorbreekbaar zwijgen. Van Columbine stond me juist bij dat die jongens normaal waren, voor zover je normaal kunt zijn als je zoiets doet. Alleen al het feit dat ze met z'n tweeën waren: dan moest er een gedachtegang zijn geweest die ze allebei voor zinnig hielden.

Ik besloot eens iets over Columbine op te zoeken.

De jongen met de gewone naam heette Eric Harris. Hij was net achttien; Dylan Klebold was zeventienhalf. De schietpartij, die ze een jaar lang hadden voorbereid, was op dinsdag 20 april 1999, op Columbine High School in de voorstad Littleton van Denver. Ze begonnen tijdens de lunchpauze buiten met schieten; vermoordden daar twee kinderen; gingen de school in; schoten in een gang een leraar dood; gingen naar de bibliotheek en schoten daar tien kinderen dood. Ze lachten en joelden. Er was toen een kwartier voorbij; naast die dertien doden waren er eenentwintig gewonden. Daarna liepen ze nog een halfuur rond door de school, schietend en bommen gooïend, maar ze raakten niemand meer, al zaten er nog tweehonderd kinderen en stafleden slecht verstoppt in lokalen en andere vertrekken. Ten slotte gingen ze terug naar de bibliotheek en pleegden daar zelfmoord. Met vijftien doden was Columbine de ergste schoolschietpartij ooit, in Amerika of waar dan ook.

In dat eerste stuk, het Wikipedia-artikel, stonden meteen al een paar verrassingen. Eric en Dylan waren niet die ochtend gaan bowlen; ze hadden één meisje gevraagd of ze in God geloofde, maar haar niet doodgeschoten toen ze Ja zei; de schietpartij was niet op internet aangekondigd; die Trenchcoat Mafia bestond wel, maar had er alleen zijdelings mee te maken. En vooral: wat ze deden was niet wat ze hadden willen doen – ze hadden de school willen opblazen, en honderden slachtoffers willen maken. Maar hun tijdbommen hadden het niet gedaan, en toen hadden ze zich beperkt tot wat bijzaak had moeten zijn, schieten.

Amerika schudde op zijn grondvesten. President Clinton hield een televisietoespraak; vicepresident Gore en minister van Justitie Reno bezochten Littleton; de begrafenis van Rachel Scott, het eerste slachtoffer, werd natio-

naal uitgezonden. Men was ontzet door de enormiteit, de onbegrijpelijkheid, het ongerijmde van die schietpartij, midden in Pleasantville, door twee intelligente jongens uit intacte, liefdevolle, hoogopgeleide gezinnen.

En nu hoort Columbine, samen met Pearl Harbor, de moord op Kennedy, de bomaanslag van Oklahoma City en 9/11, bij de grote schofferingen die Amerika zijn aangedaan. Met het verschil dat die andere daders van buiten kwamen of als on-Amerikaans konden worden gezien: Japanners, een duistere communist, overheidshaters, Arabieren. Columbine was een aanslag op de Amerikaanse Droom vanuit die droom zelf.

Zonder het meteen te beseffen had ik een goed moment gekozen om in Columbine geïnteresseerd te raken. Er was al veel over gepubliceerd en er was al veel materiaal vrijgegeven, maar pas in juli 2006 was dat gebeurd met de egodocumenten van Eric en Dylan: verhalen en opstellen voor school, agenda's, tekeningen, internetchats, mails en brieven, webpagina's en vooral: hun dagboeken. Ze hadden allebei tot kort voor de schietpartij een dagboek bijgehouden – Dylan twee jaar lang, Eric één jaar. De laatste maand hadden ze ook een gezamenlijk videodagboek gemaakt over hun voorbereidingen en inzichten, maar dat was bij de afsluiting van dit boek in januari 2012 nog niet vrijgegeven – er zijn wel beknopte tekstversies van.

Hoe meer ik me in Columbine verdiepte, hoe meer ik ontdekte dat vreemder was dan dat niet-gebeurde bowlen – en hoe duidelijker het me werd dat er geen simpel antwoord was op de vraag waarom ze het gedaan hadden. Ze roepen van alles over woede en wraak, natuurlijke selectie, het niet bestaan van Goed en Kwaad, het verlangen om zich in de dood met een geliefde te verenigen, de hersenloze massamens die het niet verdient te leven – maar het lijken rechtvaardigingen voor een drang die ze zelf ook niet echt begrijpen.

Een halfjaar voor de schietpartij, die hem dan al helder voor ogen staat, verplaatst Eric zich in de verbijstering die er zal zijn. 'Er zal wel iemand zeggen: "Wat haalden ze zich in hun hoofd?"' schrijft hij. Maar een antwoord geeft hij niet; hij verandert meteen van onderwerp en gaat verder over wát hij wil bereiken (zo veel mogelijk verwoesting) en hoe hij denkt dat aan te kunnen: door zijn gevoel uit te schakelen en zich voor te stellen dat de slachtoffers monsters en zombies zijn uit *Doom* – de gewelddadige videogame die Dylan en hij hartstochtelijk speelden.

Columbine was niet de eerste absurde massamoord, of de eerste schoolschietpartij, maar het is het oervoorbeeld geworden. Het leeft voort in boeken, films, songs, toneelstukken, games, op internet en tv, in nieuwe wetten,

religieuze bewegingen, herdenkingen, een monument, een anti-wapenlobby – en in nieuwe schietpartijen. De wens om net als Eric en Dylan te zijn heeft aan meer dan honderd scholieren en studenten het leven gekost, in Amerika en elders. Er is na 1999 nauwelijks nog een schietpartij op een school of een universiteit (of een verijdeld plan daartoe) geweest waarbij de dader niet naar Columbine verwees – en anders deden de media dat wel. En die vertellen altijd dezelfde onjuistheden. Na de schietpartij van Alphen aan den Rijn van 9 april 2011 (door een dader die Eric en Dylan zijn helden noemde) schreven ook weer alle Nederlandse kranten over het meisje dat Ja had gezegd en daarom doodgeschoten was.

Op internet floreren de discussieforums en de verheerlijkingssites over Eric en Dylan ook na dertien jaar; de stroom fictie en non-fictie houdt aan en is internationaal. In 2004 was er een Nederlandse jeugdroman; in 2006 een Indonesische film; in 2007 een Franse documentaire en een Estse film; in 2009 een boek en een radiodocumentaire in Duitsland, een Poolse film, en twee boeken in Amerika, beide getiteld *Columbine*, van Jeff Kass en Dave Cullen, en beide bedoeld als standaardwerk.

Waarom zou ik daar nog iets aan toevoegen? Omdat de schrijver nu eenmaal schrijft over wat hem boeit, ook als een ander dat al heeft gedaan. Maar toch ook omdat het Columbine-boek dat er zou moeten zijn er nog niet was – een boek waarin de hele zaak gedetailleerd en nauwkeurig wordt verteld en geanalyseerd, zonder vooropgezet inzicht.

Dat boek heb ik geschreven – uitgaand van vooral de primaire bronnen die op internet te vinden zijn: de meer dan 26.000 pagina's van het politiedossier, de geschriften van de twee, de video's die ze voor school maakten, hun reclasseringsrapporten (iets meer dan een jaar voor de schietpartij waren ze bij een inbraakje gepakt), stukken in lokale kranten, verslagen van onderzoekscommissies.

Het verbaasde me hoeveel misvattingen (bij het algemene publiek, in de standaardwerken en zelfs in het politierapport) ik kon rechtzetten, hoeveel nieuws ik ontdekte, en hoe ver ik kwam bij het begrijpen van Columbine.

